

LLIBRES PER A INFANTS I ADOLESCENTS. Teresa Mañà

Iniciem aquest panorama de literatura infantil i juvenil amb una sincera felicitació a l'editorial La Galera que celebra els seus cinquanta anys d'existència. Creada el 1963 per Andreu Dòria, que sabé veure la necessitat de materials educatius i moderns per a les recents escoles catalanes, en l'actualitat forma part d'un conglomerat d'editorials dins el qual manté la seva especificitat. Per celebrar aquest aniversari, l'editorial ha muntat un seguit de taules rodones, interessants per les temàtiques (les xarxes socials, la vigència dels clàssics) i els participants i també una exposició commemorativa de valor històric sota el títol "50 anys i tan joves". Aprofitant l'aniversari ha reeditat en facsímil alguns títols que valia la pena recuperar per a lectors actuals: *El blanc i el negre* amb text de Miquel Desclot i dibuixos de Lluïsa Jover, una història poètica i gràfica editada per primer cop el 1971, i tres contes de fantasia escrits per Antoni Cuadrench: *Les aventures d'En Flor i en Mosqueta*, *Els tres cavallers alts*, *La fabulosa història d'Eixerit 1r i la seva carrossa* publicats entre el 1965 i 1968 amb els dibuixos d'una primerenca Pilarín Bayés.

RECUPERANT CLÀSSICS MODERNS

Al llarg de l'any, s'han publicat moltes altres reedicions de títols, gràcies als quals els nois i noies tenen ocasió de gaudir de llibres que portaven temps descatalogats. És el cas del conte pacifista *Història d'una bala* (Cruïlla), un dels primers textos de Joles Sennell d'aires rodariarians, editat per primer cop el 1981 amb dibuixos de Carme Peris i que ara es publica, disminuït de format, en la col·lecció "El vaixell de Vapor" amb menys il·lustracions a càrrec de Jorge del Corral. De Josep F. Delgado es publica altre cop *Sota el signe de Durha* (Edicions del Roure de can Roca), editada per primer cop el 1992, una aventura a les muntanyes de l'Himàlaia, que l'autor va encetar amb el títol *Si pugés al Sagarmatha quan fumeja neu i vent*.

L'Ajuntament de Terrassa patrocina l'edició de les obres completes d'Anna Murià, escriptora terrassenca que s'exilià amb el seu home, el poeta Agustí Bartra, en acabar la guerra civil. El nou volum de la sèrie, *El meravellós viatge de Nico Huehuetl a través de Mèxic i altres textos* (Abadia de Montserrat), conté la novel·la infantil que guanyà el premi Folch i Torres el 1973 i que emula el viatge Nils Holgersson per Suècia de Selma Lagerlof. El volum inclou, a més, contes, teatre i un poema. Una bona oportunitat per conèixer la producció infantil d'una gran autora.

Vint-i-cinc anys després de la seva primera edició, els nostres infants podran llegir en català el conte *El petit Blau i el petit Groc* de Leo Lionni (Kalandraka), disponible fins ara només en castellà, un llibre imprescindible i innovador plàsticament que des de la seva primer edició el 1959 no ha perdut vigència. Un altre clàssic, *Momo, o, l'estranya història dels lladres de temps i de la xiqueta que va retornar als humans el temps que els havien robat* (Bromera) de Michael Ende ens arriba amb una nova traducció de Pilar Eslerich i Josep Franco, gràcies a l'editorial valenciana.

Entre altres propostes d'autors i il·lustradors que formen part dels clàssics moderns i que ara podem gaudir en català trobem l'àlbum *Anem a caçar un os* (Ekaré) de Michael Rosen amb les

tendres il·lustracions de la coneguda Helen Oxenbury, editat per primer cop el 1989; *Anem a buscar un tresor* (Kalandraka), tercer volum de la popular sèrie de Janosch amb els entranyables Petit Ós, Petit Tigre i de l'aneguet tigrat que sempre els acompanya; *Però jo sóc un ós!* (Viena), editat per primer cop el 1946, on el seu autor i il·lustrador Franck Tashilin a través de l'ós protagonista que es veu convertit en un operari d'una fàbrica, ens fa reflexionar sobre la deshumanització i la pèrdua d'identitat. *Un dia de neu* (Lata de sal) d'Ezra Jack Keats, publicat per primer cop el 1962, se suma a aquesta oferta de clàssics en català que podem recuperar gràcies a la feina de petites editorials. El llibre, publicat a la vegada en castellà, explica el descobriment de la neu per part del nen protagonista. El valor rau, sobretot, en la imatge gràfica, simple i expressiva i molt d'acord amb l'època. I encara a la bona tasca de Kalandraka, els infants també disposen en català de *La història dels Bonobos amb ulleres*, tercer títol de la col·lecció "A favor de las niñas" creada per Adela Turin i Nella Bosnia a finals dels setanta, que Lumen ens va descobrir en castellà pocs anys després, i un clàssic d'Anthony Brown, *Una passejada pel parc*, editat per primer cop el 1977.

D'entre les edicions de contes clàssics, recomanem una nova versió de *La caputxeta vermella* (*Simbol*). Aaron Frisch posa lletra a l'argument i les il·lustracions hiperrealistes creades per Roberto Innocenti que imagina una caputxeta moderna i urbana assetjada per una ciutat angoixant i els seus llops. L'àlbum va merèixer el Premi Llibreter 2013.

RECONeixEMENTS I PREMIS

En l'apartat de premis, comencem recordant el reconeixement que l'escriptor Pep Albanell va rebre el setembre passat en la 31a Setmana del Llibre en català en ser-li concedit el premi Trajectòria pel conjunt de la seva obra. Amb més de setanta llibres publicats, molts d'ells escrits per al públic infantil sota el pseudònim Joles Sennell, ha estat un autor llegit per generacions de lectors des que va publicar, l'any 1977, la imaginativa narració de *La guia fantàstica*. Un altre reconeixement important ha estat la concessió a Carme Solé del Premio Nacional de Ilustración que otorga el Ministeri de Cultura. La il·lustradora ha rebut aquest premi per segona vegada (el primer fou el 1979) per considerar-la un referent de la il·lustració del llibre infantil i altres gèneres.

Comentem a continuació alguns dels premis d'obres infantils i juvenils que s'han publicat en aquests darrers mesos i que són, en part, guardons de les convocatòries de 2012. El premi Barcanova va ser concedit a la novel·la juvenil de l'autora gironina Maria Mercè Roca, *Mil revolts*, relat d'un viatge físic i personal que serveix d'encontre de dues generacions, mentre que el premi finalista fou per a una divertida i màgica narració de Miquel Pujadó titulada *La Serpentina i l'antiga família*. El premi Edebé infantil va recaure en David Cirici per l'obra *Molsa*, nom del gos protagonista que enmig d'una guerra busca els seus amos en una història tenyida de tristesa.

De caire ben diferent és *Jan Plata, la crida dels pirates* (La Galera) de Josep L. Badal, premi Folch i Torres, un relat de fantasia excessiu de situacions i personatges. El premi Guillem Cifre de Colònia, també per a lectors a partir de deu anys, se l'endugué Xavier Mínguez López amb la narració *L'Amanda i La Companyia dels Monstres* (Grumets) en la qual destaca un

impagable catàleg de monstres. *Vida, obra i secrets d'Helena Mascort* (Bullent) de Dolors Garcia i Cornellà va merèixer el premi Enric Valor de narrativa juvenil. L'obra fabula sobre la creació literària a partir del treball de recerca d'una estudiant de batxillerat sobre una escriptora a qui admira. De narració fluïda, es manté a l'alçada d'altres títols d'aquesta autora amb ofici.

Amb *La vergonyosa excusa de la hiena*, una novel·la que narra el canvi i l'adaptació d'un nen a la vida rural, l'autora de Palafrugell M. Àngels Juanmiquel va guanyar el premi El Vaixell de Vapor. Per la seva banda, Pau Joan Hernández aconseguí el Gran Angular per *La balada del funicular miner*, una història de misteri situada en un poble d'alta muntanya narrada de manera efectiva i atractiva. Tots dos premis són convocats i editats per l'editorial Cruïlla. També provoquen una lectura addictiva, pendent del desenllaç final, la novel·la *Katàlepsis* (La Galera) de M. Carme Roca que va guanyar el premi Joaquim Ruyra. L'obra té com a protagonista un jove que juga perillosament amb la catalèpsia que pateix. Una altra obra d'intriga i malsons, *Les ombres del bosc* (Bromera) de Vicent Enric Belda, meresqué el premi Bancaixa de Narrativa Juvenil, guardó que forma part dels premis literaris Ciutat d'Alzira.

PER A PRIMERS LECTORS

Malgrat que l'edició d'àlbums per a totes les edats va en augment, encara són escasses les peces creades per autors i il·lustradors d'aquí. Destaquem el conte *Llavors de paper* (Bromera) amb text i il·lustracions de Bea i Silvia Gil, una faula sobre l'equilibri ecològic de caire poètic i el magnífic llibre *Roma* (Combel), escrit per Pau Joan Hernández i dibuixat amb precisió per Jordi Vila Delclòs, que combina jocs i coneixements sobre la Roma antiga i aconsegueix una obra de gran qualitat. Sd edicions proposa dos àlbums de realització més que correcta: *És estrany?* amb text i dibuixos a càrrec de Núria Colom que porta a reflexionar sobre la capacitat d'entendre's malgrat les diferències i *Punxeguda* de Joan Pons, un conte d'un eriçó, on els contrastos de blanc i negre que proposa Tonia Coll accentuen les emocions del protagonista.

En canvi, el format conte il·lustrat per a primers lectors té una àmplia presència, en la qual no hi poden faltar els títols de temporada, en aquest cas, els que prenen com a motiu les festes nadalenques d'entre els quals assenyalem: *La carta als Reis* (Baula), títol de la sèrie "Contes d'ara" protagonitzada per dos bessons, Paula i Marc, escrita per Anna Gasol i Teresa Blanch i dibuixada per Eva Sans que, a més d'una breu narració al·lusiva a la tradició, inclou explicacions per als adults sobre els personatges i els costums; *Blanc, Ros i Negre*, de la col·lecció "Les bestioles del jardí" (Animallibres) creada per Gemma Armegol amb dibuixos d'Oscar Julve on el camell de Baltasar és el protagonista; *El conillet Benet fa la carta als Reis* (Abadia de Montserrat), un nou i entranyable títol d'aquest animaló protagonista creat per Christian Inaraja; *L'estel de Nadal* (Barcanova), una proposta de Montse Ginesta que evita els llocs comuns amb il·lustracions de Subi. La Galera aprofita aquestes dates per treure dos nous títols de la col·lecció "Tradicions": *Les figuretes del Pessebre*, amb un poema de Lola Casas i un dibuix de Pilarín Bayés per a cadascuna i *Les festes de Nadal*, amb dibuixos de Roser Calafell i textos d'Anna Canyelles.

Volem afegir encara un altre suggeriment per a prelectors: la revista *Piu-piu*, publicada per l'Abadia de Montserrat, amb el títol *Ara ve Nadal* dedica el contingut del seu número 15 a contes, cançons, còmics i entreteniments per als nens de 0 a 5 anys sobre aquest tema i hi afegeix un dossier encartat per als pares. La subscripció permetrà gaudir tota la família d'una bona lectura per tot l'any.

Entre les noves col·leccions per al petits, esmentem "El món de Paula" (Bromera) de Teresa Soler, Maria Viu i Victor Nado, una sèrie de vuit títols adaptats als coneixements dels lectors per facilitar-los l'adquisició de la competència lectora i "Lliçons de vida" (Edebé) de Jennifer Moore-Mallinos, il·lustrada per Gustavo Mazali, pensada per a explicar als nens la situació actual amb títols com *El meu pare ha perdut la feina* o *Els diners no creixen als arbres!* Al final de cada llibre hi ha una guia per a pares i educadors.

Sense cap altra finalitat que provocar el somriure ha aparegut la col·lecció "Contes desexplicats" (Baula) que utilitza personatges i contes clàssics capgirats amb humor pel col·lectiu Vivim del cuentu. Hi podem trobar *La caputxeta forçada* (il. Albert Vitó), *La rateta que llegia a l'escaleta* (il. Marta Munté), *En Patufot* (il. Lucia Serrano) i *La cabreta i els set llops* (il. Josep Torres), tots amb lletra lligada i un bon ritme de narració oral.

Dins la col·lecció "Capsa de contes" (Baula) ens agrada el nou títol de Joaquim Carbó, *Concert de nit*, una faula sobre els bons resultats de treballar en equip que Montse Tobella vesteix amb colors i vivor i de Xavier Blanch, *El país de l'estiu* i *El país de la primavera*, dues narracions que presenten les característiques de les diferents estacions amb una descripció ben amanida amb els dibuixos de Francesc Rovira. En la popular col·lecció de "La vaca Plis Plau" (Baula), Pep Molist i Cristina Sardà ens ofereixen els nous títols, *La Plis Plau i el vestit de la forastera* i *La Plis Plau i la forma de les ulleres*, tan divertides com sempre. A la col·lecció "Pas de lletra" (Bambú) hi trobem la reedició del conte de Pep Molist, *Sorra a les sabates*, publicat per primer cop al 2002, una narració sobre la màgia dels llibres que emociona per la senzillesa que les imatges de Maria Espluga han sabut captar i el relat pacifista de David Paloma, *Un bon costum*, que gaudeix de les il·lustracions de Mercè Canals.

Entre les edicions en format de butxaca, seleccionem algunes narracions per als lectors iniciats. De la imaginació fèrtil de Pep Molist, han sorgit aquest darrer any encara dos títols més: *Ricard, el del forat negre* (Animallibres), un viatge fantàstic ple de referències literàries, i *La Moli, la Doli i la teeela de color vermeeell* (Barcanova), on reprèn els personatges de la Moli i la Doli per explicar una faula d'animals enginyosos il·lustrada de manera molt vistosa per Valentí Gubianas.

En els llibres destinats a aquestes primeres edats lectores, abunden les narracions protagonitzades per animals: *El dinosaure i la sequoia* (Roure de Can Roca) escrit per Hermínia Mas i dibuixat amb la gràcia habitual per Francesc Rovira és una faula sobre l'ús de la força; *L'olor de la mare* (Bromera) de Ricardo Alcantara és la història d'un ratolí que busca la seva mare en un viatge ple de perills ben imaginat per Montse Tobella; *Un lleó a l'atur* (Edebé) de Núria Homs reflexiona amb ironia sobre l'actual situació de crisi amb l'ajuda dels dibuixos expressius de Mercè Canals i Carles Cano, amb la complicitat plàstica de Paco Giménez,

s'inventa *La festa monstruosa* (Animallibres) amb uns monstres grisos i avorrits que acabaran creant un país acolorit i divertit.

PER APRENDRE COSES

Altres títols destaquen al marge de les propostes de narrativa: són llibres de coneixements que apropen els primers lectors a personatges coneguts o expliquen aspectes de la realitat que els envolta. En l'àmbit de les biografies, el mercat ens ofereix una bona mostra. *De gran vull ser...cuiner* (Efadós) que té per protagonista en Ferran Adrià, amb text de Meritxell Martí i les il·lustracions de Txell Darné és un nou títol d'aquesta sèrie dedicada a presentar personatges populars. Els lectors infantils també poden conèixer altres "professions" que protagonitzaven títols anteriors: Pasqual Maragall (*De gran vull ser ...alcalde*), Tomàs Molina (*De gran vull ser...home del temps!*) i Lluís Llach (*De gran vull ser...cantautor!*)

La col·lecció "Sabies qui?" (Abadia de Montserrat) explica amb dibuixos i fotografies, d'una manera molt comprensible per a nens a partir de sis anys, la vida i els fets d'homes i dones importants dins del cristianisme, sants (Francesc d'Assís) o no (Teresa de Calcuta). El darrer títol publicat correspon al bisbe claretí, Pere Casaldaliga. En la col·lecció "Tant de gust" (Abadia de Montserrat) Carme Bernal i Carme Rubió, amb l'aportació plàstica de Riki Rubio, ens presenten *Tant de gust, senyor Papasseit*. L'obra conté una selecció de poemes i un fragment de prosa, juntament amb unes informacions sobre la vida i l'època de l'escriptor. L'acurada presentació i la preparació del text que segueix les pautes de lectura fàcil el fan un llibre molt apte per a tota mena de públics. En la col·lecció "Vull conèixer" (Baula), Pep Molist i Jordi Vila han escrit i dibuixat, respectivament, el llibre *Salvador Espriu* (Baula), un dels pocs títols destinats al públic infantil sobre aquest escriptor de qui aquest any hem celebrat els cent anys del naixement.

Quatre bones raons per no ser cruspit (Associació de Lectura Fàcil) utilitza també pautes per facilitar la millor comprensió del text. El llibre és un projecte impulsat per Dominique de Cacqueray, president de l'Associació Llibre Obert que té per finalitat oferir un mitjà d'expressió artística a grups de població sense recursos i, així, donar a conèixer la seva cultura i proporcionar-los una modesta font d'ingressos. Aquest llibre ha estat creat pels habitants d'Al-Walajah, un poble palestí, i narra una faula que reflecteix la situació de conflicte de la regió. L'edició inclou un DVD sobre la vida del poble.

La col·lecció "Petits descobriments" (Baula) neix amb la finalitat de mostrar als lectors primerencs "el procés que va d'una realitat propera al seu origen". Amb uns textos planers de Marta Luna i dibuixos amb un toc humorístic de Ximena Maier, els dos primers títols són *Tinc un jersei nou*, per explicar el procés d'obtenció de la llana i teixir una peça, i *Avui farem truites* perquè els infants aprenguin d'on provenen els ous i quins animals en ponen. Entre els títols d'aquest gènere hi podem afegir *Com es fa un llibre* (La Galera) amb text de Cristina Sans i dibuixos de Roser Calafell que explica el procés de producció d'un llibre imprès.

Els llibres d'activitats –retallar, pintar, enganxar, en definitiva, jugar- cada cop són més i més atractius. A l'editorial Combel, Àngels Navarro ens proposa *El meu primer llibre de lletres*, jocs amb paraules, i *Bestiari*, que pren com a base una mateixa làmina d'animals creats per Carme

Libres per a infants i adolescents. T. Mañà. *Serra d'Or*, 651 (març 2014), p. 69-76

Queralt, sobre la qual es fan les preguntes del joc. Patricia Geis fa participar els lectors a *Festa al circ* amb les idees engrescadores i un kit festiu per a sis convidats. Per la seva banda, Abadia de Montserrat publica el quadern d'activitats *Vine amb mi, petit Dalí*, una proposta de Montse Ginesta i dibuixos d'Elenio Pico, amb el qual els lectors poden conèixer l'obra del pintor surrealista a més d'entretenir-se.

Que el mercat és global ho sabem i ens ho demostren, entre altres coses, els llibres per treballar l'anglès confegits per autors i editors nostres. N'és exemple la col·lecció de llibres il·lustrats "Time for a story" (Combel) a càrrec d'Anna Panisello i Estrella Ramon, distribuïts en sis nivells de dificultat que contenen, a més, un CD per escoltar el text. Amb un format generós, il·lustracions a tot color i textos no banals, són un producte molt atractiu per a l'estudi d'aquesta llengua estrangera.

Volem també ressenyar títols que intenten conscienciar els nois i noies de problemes socials o de salut i ho aconsegueixen amb uns contes ben editats, ben dibuixats i ben explicats. *Els dimarts, el meu tiet i els extraterrestres* va ser el conte guanyador del concurs impulsat per l'Associació de Bipolars de Catalunya per donar a conèixer els efectes d'aquesta malaltia. Amb text de Dídac Micaló Rebaque i uns dibuixos molt encertats de Roger Ballabrera explica la malaltia amb molta sensibilitat. S'hi afegeix un annex pedagògic útil per als adults que potser també desconeixen aquest trastorn. *Em dic Pep i visc al carrer* de Laia de Ahumada, amb il·lustracions de Blanca Martí, és la narració d'una persona sense sostre, una iniciativa del Centre Heura que atén persones amb aquesta problemàtica, i s'ha pogut publicar gràcies a la feina desinteressada de tots els qui han intervingut, des de la maquetació a la impressió. *L'Arnau té una malaltia amagada*, publicat per Témenos edicions ha estat escrit per Xenia Cid, mare d'un nen amb l'anèmia de Falconi i explica aquesta malaltia genètica que afecta el sistema hematològic.

Altres llibres tenen per finalitat millorar les maneres dels infants o transmetre'ls valors per a un bon consum. Ensenyar els nens a comportar-se és la intenció d' *Hola! Gràcies! Adéu! i No som tres 3 porquets!*, uns textos rimats escrits per Elisenda Roca que compten amb els divertits dibuixos de Cristina Losantos, tots dos editats per Bambú. I perquè els nens siguin capaços de gestionar les emocions –llegint amb els seus pares- Meritxell Martí amb l'ajuda en les imatges de Xavier Salomó ha publicat nous títols de la col·lecció "Toni i Tina" (Castellnou): *Una tempesta...de por* i *Quina ràbia de joc!* En les pàgines finals, com és habitual en aquest tipus de contes, hi trobareu consells per als adults. El conte *Quantes arrels de gerds necessites per ser feliç?* (Proteus) vol explicar als infants com tenir bens materials no és important i ho fa a través de la història d'una família de castors obsedits en acumular arrels de gerds, explicada per Montse Junyent i il·lustrada per Pep Boatella.

JUGANT AMB LES PARAULES

Qui l'encerta, l'endevina (Cruilla) és el darrer títol del llibre de poemes escrit per Salvador Comelles. Amb els dibuixos de Stefanie Pfeil esdevé un simpàtic llibre d'endevinalles per a primers lectors que es diferencia d'altres productes similars per què els poemes estan atribuïts a personatges de l'imaginari infantil (un fantasma, una bruixa...) dels quals el lector ha

d'endevinar una qualitat o un objecte relacionat. Amb un títol que s'assembla a l'anterior, *Qui la rima, l'endevina* (Bromera) M. Dolors Pellicer presenta més de cinquanta poemes i endevinalles de temes i entorns propers als lectors. Gràcies a les il·lustracions de Paco Gimenez el llibre resulta reeixit.

De la degana poeta per a infants, Joana Raspall, ens arriba un darrer títol, *Divuit poemes de Nadal i un de Cap d'Any* (Mediterrània) il·lustrats amb traç elegant d'Ignasi Blanch. Es tracta de poemes majoritàriament inèdits d'aquesta sensible poeta que moria el desembre passat als cent anys, després de tot un any d'homenatges.

Maria Carme Roca, en la seva obra *Dedica'm un poema encara que sigui teu* (Barcanova), fa un particular homenatge al poeta Miquel Martí Pol de qui s'han complert deu anys de la mort. La protagonista de la novel·la descobreix que els poemes que li dedica el noi que li agrada no són seus, sinó del poeta de Roda de Ter. A partir d'aquí, l'autora descabdella una història d'amor entre els dos adolescents que és, a la vegada, una introducció a l'obra d'aquest escriptor.

En la col·lecció "Mots vius" (Barcanova) esn proposen un nou títol per jugar amb les paraules: *Paraules mirall* a càrrec de Maria Enrich i Jesús Lladó. Palíndroms per llegir del dret i del revés il·lustrats amb estil característic de Txell Darné.

ALGUNES PROPOSTES PER A JOVES LECTORS

Entre l'oferta per a joves hi ha gran varietat de gèneres, com hem pogut veure en l'apartat dels premis editats enguany. A la relació anterior hi afegim algunes novel·les d'aventures en terres llunyanes, com *Les verges del sol* (Bromera) de Miquel Rayó, una trepidant història d'enigmes i persecucions ambientada en el Perú i *La muntanya invisible* (Bromera) de Frances Gibert, uns esdeveniments emocionants que l'autor situa en terres d'Amèrica central. La lluita pel poder de tres germans enfrontats en temps de la Xina dels emperadors que Jordi Sierra i Fabra relata a *El cor de jade* (Cruilla) també agradarà als lectors d'aventures per l'estructura clàssica i el bon ritme de la narració. I si ens estimem més que l'aventura passi al Japó feudal, proposem *Sanada. La conquesta de l'Imperi* (Edebé) d'Esteban Martín, una novel·la de creixement protagonitzada –com pertoca– per un jove que desconeix el seu origen. No oblidem, però, els clàssics de sempre que són una aposta segura: com *Capitans intrèpids* (Estrella Polar) de Rudyard Kipling, un apassionant viatge per aigües de Terranova que L'Odissea va publicar per primer cop el 1995.

Dins del gènere fantàstic, Lourdes Boïgues ens ofereix *Arc, el naixement d'una heroïna* (Estrella Polar), un relat també d'aprenentatge -en aquest cas amb protagonista femenina- i amb ingredients màgics i meravellosos que obliguen a una lectura apassionada. *El ficcionauta* (Barcanova) de Miquel Pujadó pot ser considerada una novel·la de misteri per la intriga que planteja, tot i que el propòsit de l'autor és crear un joc metaliterari barrejant en la història personatges literaris. *La crida del llibre de bambú* (Bambú) de Joaquim Pastor té tot un altre aire. La novel·la ens narra les relacions d'avi i net a través de la cal·ligrafia, en la Xina del temps de la Gran Muralla, amb un to que posa de manifest la passió de l'autor pels llibres i les paraules.

L'Associació de Lectura fàcil, en col·laboració amb l'editorial La Galera, edita a la col·lecció Ticket una nova novel·la Jordi Sierra i Fabra que tracta d'un fals culpable. *Radiografia de noia amb tatuatge* es publica amb el text adaptat per a persones amb dificultats lectores. La trama, la facilitat del text i l'habilitat de l'auto seran, ben segur, un bon reclam per a lectors de totes les edats.

Per als lectors joves que no els interessa la ficció, les lectures de biografies com les que publica l'editorial Bambú poden ser un bona proposta: a *També van ser joves*, Jordi Sierra i Fabra ficciona moments d'infància de diversos personatges famosos i tan diferents com Edison, Picasso, Anna Frank, Verne, John Lennon o Gandhi i a *Viatgers intrèpids*, Montse Ganges i Imma Pla expliquen les fites aconseguides per homes aventurers entre els quals Marco Polo, Shackleton o Armstrong.

I EL TEMA DE L'ANY: 1714

Arran de la propera celebració del tricentenari de la caiguda de la ciutat de Barcelona enfrontada a les tropes de Felip V, les edicions sobre 1714 han proliferat tant per a adults com també per a infants. N'hi ha per triar i remenar.

Als primers lectors els podem oferir uns quants títols: *Els nens del Born* (Abadia de Montserrat) de Dolors Garcia Cornellà, que explica la vida quotidiana en aquella època i està ben acompanyat de les imatges de Pep Brocal; a *Aquell dia de 1714* (Abadia de Montserrat) Antoni Munné Jordà narra peripècies esbojarrades de personatges reals barrejats amb personatges de contes –hi surten en Patufet i el bou- ajudat pels dibuixos d'Oscar Julve. *In-Inde-Independència!* (Cossetània) de Míriam Culleré té una intenció didàctica: a partir de la manifestació del passat 11 de setembre, un avi explica al seu nét el procés independentista. Hi ha d'altres títols que expliquen, des del punt de vista de la tradició, la festa nacional: *L'onze de setembre* d'Anna Canyelles i Roser Calafell (La Galera), *L'onze de setembre* de Núria Font i Jordi Sunyer (Cruïlla) i *L'auca de la diada* d'Estel Baldó (Barcanova).

Per als lectors avançats, una proposta que sorprèn. Jordi Sierra i Fabra ha escrit un poema èpic amb el títol *1714* (La Galera) al qual Ignasi Blanch ha posat imatges potents aprofitant l'edició en un llibre de gran format. I un producte més habitual: *Cicatris de 1714* (Bromera) d'Andreu Martin és una novel·la d'aventures, ben documentada i de bon llegir, que té per protagonista un jove que es veu immers en la guerra del 1714. La guerra de Successió des de la perspectiva del País Valencià ens l'explica Pau Tobar amb la novel·la *El pas dels maulet* (Bullent)

Segurament només l'editorial recordava que Jaume Cabré havia publicat al 1980 una novel·la juvenil d'un noi que viatjava a través del temps i aterrava al començament del XVIII, en plena guerra de Secessió. Es tracta de *La història que en Roc Pons no coneixia* (La Galera) recuperada ara, amb nova portada de reminiscències històriques, i amb l'afegit d'un subtítol *-1714-* per situar-se, sense que ningú dubti, en els prestatges del tema de moda.

PER ALS PROFESSORS

Dins la immensa xarxa d'Internet, cada vegada són més els blogs de lectors que opinen sobre llibres de literatura infantil i juvenil i cada cop es fa més difícil trobar comentaris que realment valguin la pena. Per això recomanem la lectura del blog *Llibres al replà*, creat el passat sant Jordi per sis amics i crítics de solvència: Ignasi Blanch, Angels Burgas, Glòria Gorchs, Silvia Fernández, Pep Molist i Joan Portell. Ells ens mantenen al dia amb bon criteri i força humor.

Al mes d'octubre es va celebrar en el recent inaugurat complex històric del Born, el V Congrés de Literatura Infantil i Juvenil Catalana dedicat a la novel·la històrica, que va tenir Oriol Vergés com a president d'honor. El Congrés, organitzat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, va reunir un nombrós públic de docents, bibliotecaris i altres interessats en les conferències i taules rodones que es van celebrar, sota la competent coordinació de Marta Luna. En el marc del Congrés, fou lliurat al crític literari Josep Maria Aloy el premi Aurora Díaz-Plaja d'assaig sobre literatura infantil i juvenil catalana pel seu blog *Mascaró de Proa*. Una altra trobada interessant, de la qual podreu trobar els materials en línia, fou la jornada celebrada al desembre passat del Programa Lexcit, Lectura per a l'èxit educatiu, un projecte de la Fundació Bofill per a la millora de les competències lectores dels infants que duen a terme voluntaris i que en aquesta segona convocatòria reuní més de 300 persones. La Fundació organitza aquestes trobades anuals i publica materials per ajudar al foment de la lectura per a famílies, mestres i bibliotecaris, tots ells molt útils i disponibles a la pàgina web (<http://www.lectura.cat/>). Si us interessa el món de la creació del llibre infantil, no us heu de perdre les propostes del FLIC, Festival de Literatures i Arts Infantil, un festival que itinera per diverses poblacions i espais culturals de tot el territori amb un programa d'activitats molt engrescador (www.flicfestival.com). En l'àmbit de la il·lustració infantil, fins al 27 d'abril encara podeu visitar l'exposició "Llapis i...acció! Roser Capdevila dibuixa" que el Palau Robert dedica a aquesta popular i activa il·lustradora. Una àmplia mostra de les seves produccions en un espai amb una posta en escena que ajuden el visitant a disfrutar de l'obra d'aquesta creadora.

Per als especialistes en llibres infantils i lectura, esmentem un parell de títols publicats darrerament. Gemma Lluch, professora de la Universitat de València i Caterina Valriu, també docent a la Universitat de les Illes Balears, han publicat *La literatura per a infants i joves en català. Anàlisi, gèneres i història* (Bromera). El llibre és un manual dividit en dos grans capítols - un de característiques actuals de la LIJ catalana i un altre d'història- útil per a tots els qui ens dediquem a aquest tema. Per la seva banda, Mireia Manresa, professora de Secundària i investigadora de la Universitat Autònoma, presenta *L'univers lector adolescent* (Rosa Sensat), fruit de la seva tesi doctoral sobre les pràctiques lectores juvenils. El llibre analitza la situació i proposa a docents i mediadors línies d'actuació i estratègies de foment de la lectura literària.

Encara un altre títol ens aproxima a la literatura infantil des d'una altra perspectiva: la de l'autor. Joaquim Carbó se suma als escriptors de literatura infantil i juvenil dels qual podem llegir les memòries. *Pantalons curts* (Ara Llibres) és un nou títol de la col·lecció *D'on vinc* que permet conèixer els orígens i la infantesa de personatges destacats. En veu de Joaquim Carbó la descoberta del món que va viure de petit -la família, la guerra, l'escola, els mestres...- es converteix en agradable història.

També volem recordar en aquest article que parla de llibres infantils, la dedicació a la literatura per a infants de dos autors recentment premiats i que la premsa ha ignorat, segurament per desconeixement. El Gremi de Llibreters de Catalunya va guardonar amb el premi Llibreter 2013 *El cas d'en Barney Panofsky* de Mordecai Richler i gairebé ningú va recordar que entre les seves obres hi ha la sèrie de *En Jacob Dos-Dos*, unes narracions d'humorístiques protagonitzades per un noi espavilat, tres títols de les quals van ser publicats per Castellnou Edicions el 2009. I la mateixa absència d'informació s'ha produït quan s'ha presentat l'obra de Josep M. Benet i Jornet en motiu de concedir-li el 45è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes per la seva extensa obra teatral. Recordem que dramaturg compta també amb una notable producció literària de teatre adreçada als infants i joves i un conte infantil, *Fideuet i la maldat amb potes* (1983) imaginatiu en el text i en els dibuixos de Lluïsa Jover.

En acabar aquest article ens arriba la notícia de la mort de Martí Olaya i Galceran, als 87 anys. Des de la direcció del Cicle de Teatre per a nois i noies Cavall Fort va impulsar les representacions i la creació de teatre per a infants, a més de dirigir les col·leccions per representar teatre a l'escola "Taller de Teatre" i "Teatre: Joc d'Equip" a l'editorial La Galera. El Autor de novel·les i contes, el recordarem, sobretot, pel seu parer en la difusió de teatre infantil en català.

Nota de rectificació: Per causes alienes a l'autora, en l'article *Aurora Díaz Plaja i Joana Raspall: celebració del centenari* publicat al núm. 612 d'aquesta revista, es van incloure's algunes dades o afirmacions errònies. Imma Cahú Raspall, filla de la poeta Joana Raspall, ens envia aquestes rectificacions que volem fer públiques:

- a) l'autoria dels diccionaris és totalment de Joana Raspall, tot i que per motius aliens els llibres es van publicar com autoria conjunta amb Joan Martí.
- b) L'obra *L'ermita de Sant Miquel* és una obra en vers de teatre per adults, no d'infants i jovent.
- c) La data de la boda és el 1942 i no el 1941
- d) Les tres obres de teatre infantil i juvenil formen una trilogia dels mateixos protagonistes.